Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНО: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 222. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 23-го СЕРПНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 222. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 23, 1952. VOL. LX.

ТРУМАН ВИМАГАЄ ВІД СТІВЕНСОНА ПАРТІЙНОЇ СОЛІДАРНОСТИ

Вашингтон. — През. Труман під час пресової конференції доволі суворо заявив, що губ. Адлей Е. Стівенсон мас кандидувати на становище президента від Демократичної партії на підставі досягнень теперішньої адміністрації, отже на підставі так званого „Нового Розподілу" з часів президента Рузвелта і „Справедливого Розподілу" през. Трумана. Спостерігачі партійних відносин твердять, що в цьому вислові міститься осуд Трумана у зв'язку з намаганням Стівенсона кандидувати незалежно від минулого Демократичної партії. Коли кореспонденти поставили запит до Трумана, що він думає про заяву Стівенсона, в якій він обіцює прочистити нелад у Вашингтоні, президент відповів, що він не знає про ніякий нелад, а щодо заяви, Стівенсона, що він буде „безоглядно" викорінювати розклад в уряді, то Труман сказав, що він цієї заяви не читав і тому не буде її коментувати, одначе признав, що Демократична партія потребує „нової крови". Теж не хотів президент висловити свого погляду на промову ген. Айзенгавера, кажучи, що він буде про такі справи говорити у своїх передвиборчих промовах, коли почне свою каманію. Тоді, як казав Труман, він викаже, в чому республіканці не мають рації. Про себе сказав ще Труман, що він знає про урядові справи ЗДА більше ніж хтонебудь інший і тому йому не треба буде відсилати слухачів до актів, коли він почне свої передвиборчі промови. Про час і програму своїх передвиборчих поїздок президент обіцяв повідомити пресу своєчасно.

Підвишка платень провідникам юнії сталеварників

Питсбург, Па. — Виконна Рада юнії Юнайтед Стіл Воркерс ухвалила піднести платню своєму голові, Филипові Моррєсві, з $25,000 до $40,000 річно, хоч він вимагав тільки малої, бо $5,000 підвишки для замаркування різниці між своєю платнею й іншими головними урядовцями юнії, що діставатимуть по $25,000 річно. Морей мас платити особисто - доходовий податок висотою $12,596 від своєї повної платні $40,000. Окружні директори юнії дістали підвишку з $8,000 до $12,000 річно. Морей не дістає жадної платні як голова Конґресу Індустріяльних Организацій. Інші робітничі провідники, мають більшу платню від нього. Для прикладу згадують Джорджа Гаррісона, голову організації залізничих працівників, який дістає $75,000; Джана Л. Луїса, голову шахтарської юнії і Джеймса К. Петріло, голову юнії музик, що дістають по $50,000 і Деніела Дж. Тобіна, голову юнії візників, що дістає $30,000. На останній конвенції юнії сталеварників піднесено вписове для нових членів з $3 до $5, а членські вкладки з $2 до $3.

Легіон за перемогу в Кореї

Ню Йорк. — До Ню Йорку поприїздили вже головні й місцеві урядовці Американського Леґіону, включаючи й краєвого командувача, Доналда Р. Вілсона, в наслідок чого вулиці міста виявляють велике оживлення в русі. Деякі відділи - „пости" — Леґіону вже попривозили з собою свої виряди, з якими думають виступити в поході і ними притягають увагу населення. Резолюційна комісія заздалегідь приготовила матеріял і накреслила текст резолюцій, між якими на перше місце вибивається домагання повести Корейську війну так, щоб довести до швидкої перемоги. Назріває теж думка, щоб цивільну оборону підчинити департаментові оборони, щоб довести до координації не тільки самої організації, але й видатків на оборонні цілі. Як уже звісно, кандидати на президента від Демократичної й Республіканської партій, запрошені з промовами. Досі роздано понад 30,000 квитків на зібрання в Медисон Сквері Ґарден, хоч там можна помістити тільки 17,000 осіб на сидженнях.

Помер Л. Джанніні, найбагатший банкір

Сан Франціско. — Лоренс М. Джанніні, який помагав свому батькові при розбудові найбільшого банку в світі, помер у 58 році життя серед сну. Його банк — це „Банк оф Америка", заснований у 1884 р., що своїми 600 філіями, в більшій частині в Каліфорнії й на Далекому Сході, так опанував своїми підприємствами Каліфорнію, що йому закидали творення кредитової монополії. Про нього говорили, що це найбільший банк у світі, одначе молодший Джанніні твердив, що його родина мас тільки два відсотки уділів закладового капіталу. Лоренс перебрав головство в 1936 р., почавши працю як банковий помічний працівник в 1912 р. У 1922 він став директором персоналу, а за шість років його обрано віцепрезидентом і членом виконного комітету.

КОШТИ ПРОЖИТКУ ЗНОВУ ЗРОСЛИ

Вашингтон. — Урядовий показчик життєвих коштів виявляє, що ці кошти осягнули новий рекорд, бо підійшли на 190.8 відсотків в порівнянні з роками 1935-39, а на 12.1 відсотків від часу вибуху Корейської війни. В наслідок такого зросту видатків на життя, мільйон автомабілевих робітників дістане підвишку платні по три центи на годину, згідно з контрактом, заключеним між юнією й підприємцями. Показчик стверджує, що до 15 липня, ціна харчів, одягу, мешкання й інших життєвих необхідностей зросла на 1.2 відсотків від червня. Це виявляє Бюро Робітничої Статистики, при департаменті праці. В порівнянні з січнем 1951 р., кошти зросли на п'ять відсотків, хоч саме тоді увійшла в життя контроля цін і робітничих заплат. Головна причина зросту видатків на життєві потреби це зріст цін на харчові продукти, бо на 1 і чверть відсотка в часі між 13 червня і 15 липня. Після проголошення цієї статистики Форд Мотор Компані Дженерал Моторс негайно проголосили, що вони почнуть доплачувати підвишку по 3 центи при першій виплаті наступного місяця. На підставі контракту з юнією автомобілевих робітників, показчик цін Бюра Робітничої Статистики дає притоку до управильнювання годинних додатків до платень відповідно до цього, чи ціни життєвих коштів ростуть, чи падуть. Місячні платні бюрових працівників у згаданих підприємствах будуть управильнені відповідним додатком у грудні.

ДЕМОКРАТИЧНІ НАРАДИ В СТОЛИЦІ

Стівен Мічел, новий голова Краєвого Комітету Демократичної Партії, розмовляє в своїй головній квартирі у Вашингтоні з іншими членами Виконавчого Комітету партії. Темою нарад були актуальні передвиборчі проблеми. На фото (від ліва): голова Комітету С. Мічел, секретарка Комітету Дороті Вреденбурґ та члени Комітету Джекоб Арві з Шікаґо і Дейвід Лоренс з Питсбурґу.

Допомога заходу для Югославії продовжена

Вашингтон. — Злучені Держави, Франція й Великобританія погодилися продовжити військову допомогу для марш. Тіта ще на один рік. У теперішньому році така допомога коштувала Західні країни 120,000,000, якими треба було покрити торговельний дефіцит. На наступний рік треба буде найменце 100,000,000. Які умови мають поставити Західні країни Тітові, над цим саме ведуться переговори між Вашингтоном, Лондоном і Парижем. Београд мас в заміну дати запоруку, що сповнить вимоги Заходу, які лежать теж і в інтересі Югославії. Звідомлення про переговори між Югославією й Грецією вказують, що Тіто схильний зближитися до Греції. З Лондону звідомляють, що британський міністер закордонних справ,

Мешканці нюйоркського „Іст Сайду" намарно очікували комуністичного „протесту"

Ню Йорк. — Група схованих під фірмою місцевого клюбу Американської Партії Праці червоних п'ятиколонних верховодів в східній частині давн-тавну широко заповідала та розголошувала „масовий мітінг", скликаний на 21-го серпня на розі 7-мої вулиці і евеню „А", з метою протесту проти того, що мешканці того району не дають червоним виголошувати там їхні підривні „спічі". Навіть заповідалось, що під час „мітінґу" будуть разкинені летючки в англійській, єврейській і українській мовах проти „антисемітських поляків ген. Андерса" та „імпортованих українських фашистів", які, буцім то, мали раніше розбивати п'ятиколонні мітінґи в тій частині міста. Вчора ввечорі в заповідженому місці зібралось направду чимало довколишніх мешканців, але з їхнього вигляду та з їхніх розмов можна було здогадатись, що вони прийшли не на те, щоб піддержати п'ятиколонний протест, але радше навпаки, відповідно запротестувати проти того протесту. Можливо, що власне це було одною з причин, чому „проґресивні" воліли не протестувати й не було ані заповідженних „спічів", ані летючок. Тільки по деякому часі поліція порадила зібраним розійтись. Американська Партія Праці зарахована Генеральним Прокурором Злучених Держав до опанованих комуністами підривних організацій.

Совєти хочуть перебрати царські церкви в Палестині

Єрусалим. — Досі Совєти цікавилися святими місцями в Палестині несистематично. Але від травня цього року вони стараються грати цю саму ролю в релігійному житті Палестини, яку там відогравав російський царат. Цар будував багаті церкви й численні манастирі та зорганізував „Російське Товариство в Палестині", яке розпоряджало великими сумами рублів і золота та в той спосіб при помочі церкви ширило російські політичні впливи. Тепер Совєти зголосили свої претенсії до тих усіх мастків, що ще й досі існують у державі Ізраїля, і їхні представники Александер Зайцов і Николай Залуґін ще в травні предложили ці свої домагання міністрові закордонних справ Моше Шареттові. Ізраїльський кабінет міністрів відповів совєтським представникам, що вони можуть звернутися в цій справі до ізраїльського суду. Совєти замінили архимандрита Володимира новим архимандритом Полікарпом, який закінчив нову совєтську духовну академію, а раніше мав служити в совєтській розвідці в Кореї. Архимандрит Володимир не вмів навіть при помочі золота перетягти на свій бік бідного грецького православного патріярха Тимотея. Тепер архимандрит Полікарп мас це зробити при допомозі інших засобів. Совєти відбудовують церкви і манастирі та масово роздають релігійні книжки. Вони підбурюють арабських християн, вказуючи, що їхніми вищими духовниками є греки, а як араби співпрацюватимуть з Совєтами, то все це зміниться. Найцікавіше в цій історії поширення совєтського імперіялізму це те, що „совєтський міністер і його штаб реґулярно ходять до церкви".

П'ЯТЕРНЯТА В БРАЗИЛІЇ БЕЗ ЛІКАРСЬКОЇ ДОПОМОГИ

Сан Павльо, Бразилія. — Третя група п'ятернят в новітніх часах прийшла на світ у вівторок в родині Марії Апарасіда Альбано і то без жадної лікарської допомоги при породі. Мати — 38-річна негритянка, перевезена до шпиталю разом з новонародженими дівчатами, почувається добре. Діти приміщено в інкубаторах. Вони прийшли на світ в бідній хатині фармера Альбіно, а при злогах помагав сусідний фармер. Батьки мали досі семеро дітей, з яких померло п'ятеро.

АЙЗЕНГАВЕР ОПРАВДУЄ ВИСТУП ЗДА В ОБОРОНІ КОРЕЇ

Канзас Сиіті, у ст. Канзас. Ген. Двайт Д. Айзенгавер вийшов з закидом проти адміністрації, що на Далекому Сході сповнено „справді жахливі промахи", які довели до вибуху Корейської війни, одначе в цій самій хвилині признав, що після наїзду комуністів на Південну Корею Злучені Держави не мали іншого виходу, як дати відсіч при допомозі американського війська. Виявляючи таку думку, републіканський кандидат пішов гостро в розріз з провідниками своєї партії, включаючи й сенатора Роберта А. Тефта, бо виразно зазначив, що „Злучені Держави були б уже зайняті далеко більшою й поважнішою війною ніж та, що йде сьогодні", якщо б ми не були дали відсічі негайно. — Айзенгавер теж осудив пропозицію, що треба було піти війною проти Китаю, яку обстоював ген. Доґлес Мек Артур. Він заявив, що не чув про те, наче б хтось запропонував був „якийсь викональний плян атаки на Китай". Масове бомбардування, на думку генерала Айзенгавера, дало б нагоду вбити мільйон китайців, — одначе це не принесло б основної шкоди Китаєві, якому бракує великих промислових осередків для виробу власної зброї. „Якщо б ми були пішли війною на Китай, то ми були б почали другу війну, що її було б далеко важче зліквідувати ніж цю, яку ми ведемо тепер".

Не зважаючи на таке становище в справі закордонної політики, генерал вийшов з гострим обвинуваченням адміністрації Трумана за внутрішні промахи, як він назвав ці недомагання. Тому, що Айзенгавер промовляв в осередку фармерської продукції, то він скритикував теперішню урядову систему підтримки цін фармерських продуктів, яка мас тривати висотою до 90 відсотків до кінця 1954 р. У цій справі генерал пішов теж поза становище Республіканської партії, ухвалене за проводом сен. Тефта. Він заявив фармерам, що вони не мають потреби боятися вибору республіканського президента, — бо він стоїть на становищі, — що „фармер повинен дістати справедливий уділ в прибутках Злучених Держав.

Югославські парляментаристи на відвідинах в Греції

Атени. — П'ятнадцять членів югославського парляменту приїхали на відвідини до столиці Греції та є гостями грецького парляменту. Югославську делеґацію очолює заступник голови президії югославського праляменту, Моше Піяде. Ця делеґація візьме участь в низці прийнять, — включно з прийняттям в королівському палаці, та відбуде поїздку по грецьких провінціях і вернеться назад до Югославії з початком вересня. Ці відвідини є відповіддю на відвідини грецьких парляментаристів в Югославії минулого місяця. Завданням цих взаємних відвідин є скріпити добросусідські взаємини між цими двома країнами, які мають різні політичні огляди і різні системи державного ладу, але рівночасно мають теж спільний інтерес в обороні перед совєтською агресією.

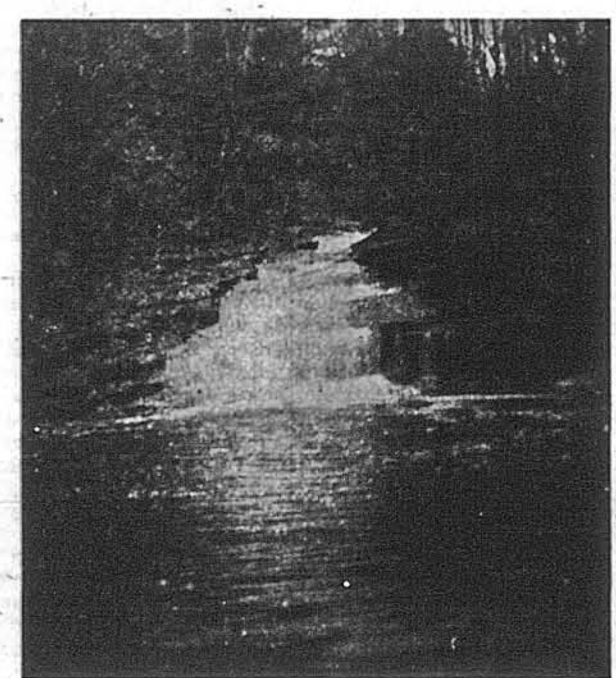
Кара смерти загрожує 27 організаторам робітничого бунту в Єгипті

Каіро. — Спеціяльний військовий трибунал закінчив вчора переслухування 29 осіб, обвинувачених в організації робітничого бунту в текстильній фабриці біля Александрії в дні 13-го серпня, у висліді якого п'ять осіб було вбитих, кількадесять поранених та нанесено великі матеріяльні шкоди. Ці заворушення, що постали з домагання більшої платні і поліпшення умовин праці, зараховано до „державної зради" тому, що вони відбувалися під час політичної кризи в країні. Після закінчення судових переслухань, прокуратор домагався для 27 з усіх 29 підсудних смертного покарання. Вирок суду мас бути проголошений в суботу. Одного з підсудних, 24-літнього Хаміса, вже засуджено на смерть в окремому судовому процесі та під закидом участи в убивстві двох вояків, які брали участь в акції здавлювання бунту.

Три роди пашпортів у Польщі

Втікачі, що приходять з комуністичної Польщі, повідомляють, що в цій країні, де диктатором є російський маршал Рокоссовський, видають трьох родів пашпорти. Найліпші пашпорти дають право подорожувати по всій країні, і їх дістають тільки дуже благонадійні комуністи. Вони могли б допомогти людині втікти з совєтського раю, бо з ними можна приїхати надкордон держави. Ці пашпорти написані окремим синім атраментом, який майже неможливо вивести з паперу. Пашпорти другого роду дають дозвіл подорожувати по районі, а найгірші пашпорти ті, що дозволяють жити тільки в одній місцевості, де замешкує власник такого документу.

„НІЯҐАРА" НА СОЮЗІВЦІ

До прекрасних природних властивостей СОЮЗІВКИ, новозакупленої великої оселі Українського Народного Союзу біля Керкгонксон, належить теж гірський потік зі своїми водопадами, що своїм лагідним шумом оживлюють цю чарівну гірську околицю

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ СССР ПРИБИРАЄ НАЦІСТИЧНУ ФОРМУ

В західних коментарах на скликання Сталіним XIX з'їзду комуністичної партії Совєтського Союзу до Москви в дні 5-го жовтня та на проголошення проєкту структуральних змін в партії однодушно стверджується, що комуністична партія пішла дальше теж і формально започаткованим під час другої світової війни шляхом націстично-фашистівського розвитку та що вона після переведення плянованих змін стане формально російською націонал-соціялістичною партією, якою вона фактично вже є віддавна. Під цим кутом заслуговують на окрему увагу головні дві зміни: дефініція партії, її членство та її цілі. Раніше під формальним оглядом комуністична партія була „партією робітників", а комуністична влада „диктатурою пролетаріяту". Тепер переводиться зміну тої дефініції і партія буде організацією не тільки „робітників", але й „трудових селян" та „трудової інтеліґенції". Крім того, мова в програмі про „совєтську батьківщину" леґалізує той шовіністично-націоналістичний напрямок, під гаслами якого Кремль вів другу світову війну. Є ще теж низка інших змін власне під кутом переходу формального інтернаціоналізму до націоналізму, в цьому теж і означення, що членом комуністичної партії може бути „кожний громадянин Совєтського Союзу". Тим самим, для піднесення націоналізму-патріотизму в самому Совєтському Союзі, Кремль переводить ці зміни, не зважаючи на те, що вони ставлять вже цілком в аґентурне п'ятиколонне положення всіх комуністів закордоном.

В новому, п'ятому з черги п'ятирічному господарському пляні, який передбачує збільшення продукції важкої совєтської індустрії на 70%, західні дипломати та знавці Совєтського Союзу добачують тільки мирну фасаду, за якою проходитиме великанське зброєння та підготовка до війни. А теперішні совєтсько-китайські наради в Москві вважаються на Заході творенням нової політичної „осі", подібної до тої, яку в аґресивно-воєнних цілях був зліпив Гітлер з тодішньою фашистівською Італією.

Аліянти продовжують масові налети на ворога в Кореї

Токіо. — Сильні з'єднання аліянтської далекосхідньої авіяції впродовж цілого вчорашнього дня продовжували бомбардування воєнних об'єктів у ворожому запіллі в Північній Кореї, виконавши понад сто налетів та знищивши, між іншим, величезну ворожу фабрику цементу в місті Осу, положену 35 миль на північ від 38-мої паралелі. Фабрика продукувала цемент для ворожих військових споруд. Попереднього дня американські суперфортеці виконали масовий налет на комуно-корейську столицю Пйонґянґ, що й викликало комуністичне „звернення до цивілізованого світу", щоб припинити ці „варварські налети". Аліянти перед кожним налетом попереджують цивільне населення атакованих міст і раніше проголосили список всіх тих міст, де є воєнна індустрія та військові бази, пропонуючи червоним, щоб вони евакували з тих міст цивільне населення, бо ці міста будуть бомбардовані. Під час вчорашніх налетів приходило теж до повітряних боїв, під час яких три ворожі літаки були збиті і два інші пошкоджені. Всі аліянтські літаки без втрат і шкод повернулись на свої бази.

Іран стягає залеглі податки

Тегран, Іран. — Прем'єр Моссадек сильно вдарив по своїх товаришах — багатіях, які досі вважали себе понад усяким правом, організуючи по всій країні податкові комісії, які мають стягати податки за останні десять років. Ці комісії, складені з двох представників міністерства фінансів і одного відпоручника міністерства справедливости, мають право арештувати тих податковців, які не схочуть платити залеглі податки, та конфіскувати їхню власність. Цей розпорядок відобрав атут з рук комуністів, які твердили, що й теперішній уряд обороняє багатіїв, подібно як це було за режиму Рези Шаха, коли багата поміщицька верства не платила податків, тільки при помочі хабарів звільнялася від податкових обов'язків. Податкова система в Ірані залишає багато місця для самоволі урядовців, які накладають якнайвищі виміри податків, і пізніше за хабарі знижують їх деколи аж до зера. Про поворот панування закону в Ірані свідчить і ця обставина, що Правнича Комісія сенату відкинула закон, ухвалений парляментом, про звільнення вбивника прем'єра Размари. Комісія твердить, що його звільнення може відбутися тільки в рямках загальної амнестії, бо так рішає про це обов'язуючий закон. Комуністи невдоволені ще і тим, що їхні бешкети з націоналістами спричинили поновне проголошення воєнного стану в Тегерані, і тепер армія пильнує порядку в столиці.

ЗАХІД ПРОДОВЖУЄ ЗАХОДИ ДЛЯ ПОЛАГОДЖЕННЯ СПОРУ В ТРІЄСТІ

Рим. — Американський, британський і французький дипломатичні представники в Римі відвідали, кожний окремо, підсекретаря закордонних справ в італійському уряді та відбули з ним розмови в справі остаточної розв'язки проблеми Трієсту, яка від часу підписання мирового договору з Італією в 1947-му році „затроює італійсько-югославські відносини. Попереднього дня дипломатичні представники цих трьох західних великодержав в Югославії відбули такі самі наради в цій самій справі з шефом югославського уряду, маршалом Тітом. Подробиці цеї дипломатичної акції окутані таємницею, але в поінформованих колах вважають, що цим разом західні дипломати вже не обмежувались тільки до загальної інтервенції, щоб Італія і Югославія дійшли до якогось порозуміння в справі Трієсту в безпосередніх переговорах між ними, тільки могли видвигнути вже якісь конкретні пропозиції для розв'язки тої спірної проблеми. Полагодження югославсько-італійського спору в справі Трієсту вважають аліянти одною з головних передумов для завершення организованої ними колективної оборони в тій частині Европи. Загально висловлюється оптимізм щодо можливостей конкретного висліду цеї нової дипломатичної акції західних великодержав.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЕМОКРАТІЯ І ДИКТАТУРА

Приблизно два місяці після конвенцій обох великих американських партій, Республіканської і Демократичної, та під час розгару американської передвиборчої кампанії в її клясичних демократичних формах та на демократичних засадах, Сталін домудрився зробити й собі в Москві облудну совєтську демократичну імпрезу, скликаючи на 5-го жовтня XIX з'їзд комуністичної партії. Ці події: американська демократія і совєтська диктатура в акції, ще тільки підкреслюють та наголошують ті величезні різниці між обома системами і з тим більш переконливою силою виявляють вільному світові ці незрівняні вартості демократії, яких він повинен за всяку ціну боронити, а поневоленим країнам дають образ того демократичного ладу, за який направду варто боротися та до нього змагати навіть коштом найбільших жертв.

Усім нам ще в живій пам'яті події на конвенціях в Шікаґо. Там бо були вільні представники вільних людей з усіх кінців цієї великої країни, вони вільно висловлювали свою думку на всі справи і тільки їх вільні голоси вирішили яку політику в усіх її галузях повинна вести одна чи друга партія та хто повинен тією політикою керувати. Тепер, в передвиборчій кампанії, безпощадно вказується та виявляється всі недомагання нашого уряду, та пропонується народові нові, кращі і успішніші заходи для збільшення його добробуту, полегшення його трудів, охорони його прав, запевнення його безпеки та збільшення його проґресу на всіх ділянках життя. Кандидати на найвищий пост президента країни вважають за відповідне звільнятись насамперед від будь-яких зв'язків з теперішнім урядом, щоб в той спосіб могти цілком свобідно вказувати на його недомагання та пропонувати його поліпшення. При цьому на окрему увагу заслуговує становище обох кандидатів проти правих або лівих екстрем в нашому уряді та зокрема виразні тенденції якнайбільше обмежити повновласті уряду та признати якнайбільші права і повновласті самому народові і його законодавчим представникам. Так само помітна тенденція обмежити владу центрального федерального уряду, натомість збільшити відповідальність стейтової і місцевої адміністрації.

Цілком протилежний процес бачимо в совєтській диктатурі. Там Сталін і його мала кліка, нікого не питаючись і без найменшої участи народу, приготовляють пляни та визначають „партійну лінію'', а назначених ним представників їхнього гноблення народу скликають тільки на те, щоб ці їхні манекіни поплескали їм в долоні та окликами „урра'' апробували їхню диктатуру. Там партійний з'їзд скликається тільки на те, щоб ще затіснити диктаторські кайдани над народом та щоб наложити на нього ще тільки нові тягарі нових каторжних п'ятирічок. Не прогомонить там з нагоди з'їзду ані одна критична заввага на адресу уряду і диктатора, натомість посипляться нові закиди й удари на знедолений народ, що має тільки слухати та вихваляти під небеса своїх гнобителів. Всі пляновані в комуністичней партії зміни не мають жадного значення, бо зміняться евентуально назви, але в нічому не зміниться суть. Жадного значення не має теж сам з'їзд, бо він скликаний не на те, щоб думати і радити, а тільки щоб вислухати диктату та „ухвалити'' його.

Американська демократія і совєтська диктатура — це направду два світи: світ волі і світ рабства. Між ними пропасть, якої не потрапить засипати жадна сила в світі, як не можна зблизити до себе двох протилежних бігунів. Події в роді американських партійних конвенцій та передвиборчих кампаній і большевицьких партійних з'їздів показують наглядно ту різницю і ті дві протилежні системи, народну американську і антинародну совєтську. Історія доказує і переконує, що всі диктатури і тиранії є тільки часовим боляком на здоровому народному тілі і раніше або пізніше вони зникають, завдавши людству багато болю, терпінь і втрат.

Чому робітники виходять на страйк?

Вістка, що юнія робітників в дев'яти підприємствах ґумових виробів Ґудріча викликала 18,000 своїх членів на страйк за „побічні користі'' в додатку до повної платні, приневолює до застанови не одного громадянина, що досі стояв під враженням, що головна причина страйків це або підвишка платні, або скорочення годин праці, або одно й друге. Таксамо звідомлення з переговорів між залізничими братствами і керівництвом залізниці Ню Йорк Сентрал за поладнання „цілої пачки'' справ мимохіть викликає міркування, які то справи належать до цієї „пачки'' і чому ради їх треба довести до спинення всього робітничого руху в такий час, коли країна притягає навіть старих віком людей до праці, щоб втримати в повнім русі велетенську оборонну продукцію. Отже виринає питання: Чи оці дрібні побічні користі такі важливі, щоб виставляти на риск не тільки заробітки самих робітників і прибутки підприємств, але й оборонну силу країни.

Наведене питання таке давнє, як самі страйки. Над ним застановляються самі робітничі організації і не рідко бувають випадки, що в юніях іде „страйк проти страйку'', як це виявилося в підприємстві Аліс — Чалмерса, в стейті Індіяна, а теоретики робітничого питання в школах вияснюють на різнородні лади ці прояви, ставлячися до них то прихильно то вороже. Ці справи важливі особливо в теперішньому часі, коли йде підготова до президентських виборів і їх обговорюватимуть кандидати на різнородні уряди, щоб притягнути на свій бік зорганізоване робітництво та фармерів. На чолі всіх робітничих справ станув тепер теоретичний спір, чи треба було допустити до майже двомісячного страйку в сталеварнях і чи не прийде до подібного застою в юнії вуглекопів, яка стоїть під керівництвом незвичайно зручного довгорічного свого провідника Джана Л. Луїса.

Та заки ці справи обговорять на передвиборчих зібраннях, варто узяти до уваги звіт департаменту праці Злучениж Держав за 1951, в якому перечислені роди й причини робітничих страйків. Звітом охоплені такі страйки, що тривали довше ніж один день і ті, що в них брали участь більше ніж шість робітників. Він дає багато матеріялу до практичних висновків.

Отже виявляється, що робітничих страйків в 1951 р. було 4,737, а в них взяли участь 2,200,000 робітників, залишаючи працю на 22,900,000 робочих днів. Це значить, що впродовж року втрачено вислід праці й платню за кругло 23,000,000 днів, бо багато менших або коротших страйків не зареєстровано. Коли взяти до уваги, що в промислі в 1951 р. було затруднених 16,000,000 юнійних робітників, то це вказує, що кожний восьмий робітник чи робітниця вийшли на страйк в тому році.

Звіт департаменту праці подає теж причини страйків і стверджує, що із загального числа (тобто з 4,737) страйків, майже половина була викликана домаганням підвишки платні або другорядних економічних користей. Тому, що в 1951 р. існувала вже Рада Стабілізації Платень, то в тому році було 1,291 страйків за саму головну підвишку платень, менше ніж попередніми роками, а за те зросло число страйків за додаткові користі. Тому, що не можна було беззастережно викликати страйки за самі платні, то 647 юній викликали страйки за збільшення числа свят або продовження платних вакацій; за підвишку премій під час праці поза правильні години („овертайм'') за приділ до додаткової праці старших робітників, або інших подібних практик, які існують в різних підприємствах або фабриках, а які зрозумілі тільки для тих, що затруднені в даному підприємстві. У тому році було 19 страйків за підвишку старечих пенсій, за зміну висоти суспільного забезпечення чи інших користей з відповідними домаганнями заплати обезпеченевої премії.

Загалом 44 відсотків страйків в згаданому році були викликані фінансовими справами, а невдовілля відносинами при праці спричинило 28 відсотків страйків. Крім того 14 відсотків страйків вийшли з домагання признання юнії у підприємствах, а з причини непорозумінь між самими юніями сім відсотків. Решта страйків повстала в наслідок інших причин, звичайно для втримання або зміни контракту праці і т. п. Інтересно знати, що юнії, приналежні до Американської Федерації Праці, викликали половину страйків, а тільки одну третину юнії з Конґресу Індустріяльних Організацій, хоч К.І.О. вважається більше радикальною організацією ніж А.Ф.П. У поточному році кількість страйків зросла і коли прийдеться до кінцевого обрахунку, то покажеться, що серед оборонної необхідности найшлося доволі часу на примусовий спочинок під час страйків, не зважаючи на велетенські фінансові втрати для всіх заінтересованих.

Іван Кедрин

Польська квадратура кола

3. Марево українсько-московського порозуміння

Сучасна польська політична думка, що її репрезентує польська політична еміґрація, подібна тому до математичної квадратури кола, що вона повна суперечностей і тому неможливо її розв'язати. Ми не говоримо, очевидно, про примітивізм старо-ендецького типу, який у відношенні до українців орудує вічно категоріями Сєнкевичівського Заґлоби. У таких одиниць ненависть перемішана з жалюгідним незнанням історії й культури, не тільки української, але й рідної, польської. У сучасному польському громадянстві наступив вже великий поступ. Вже не тільки білі круки, якими колись були Бодуен де Куртене, Леон Васілевскі, Станіслав Тугут, Тадей Голувко, Пйотр Дунін-Борковскі, група „Дроґі'' з Адамом Скварчевским на чолі, брати Бохенські чи Влодзімєж Бончковскі, — і не тільки письменники типу Лободовського — але і рядові політичні діячі та редактори добачують в українстві політичні чинники і політичну силу, що їх ніяким конем не об'їдеш. І лекція, що її одержала Польща в р.р. 1939 аж по нинішній день була і є така трагічна, що вона мусіла підважити всю духовість і всю ментальність, яка була власністю не тільки комерційного краківського „Курієрка'', але й офіційної політики Польщі в р.р. 1919-39, політики злочинної у відношенні до обох народів, і українського і польського ,бо спрямованої у політичній практиці на поневолення обох народів — „цим третім''.

Той третій,—великодержавницька Росія, „не рахувалася в польській передвоєнній політиці, бо для всього народово-демократичного табору, що його політичними доктринами пересякла також післятравнева (переворот Пілсудського у травні 1925 р.) т. зв. санація, завжди актуальні були науки Романа Дмовського-Поплавського-Ст. Ґрабського: триматися напрямних Андрусівського договору Польщі з Московщиною з 1667 р. і Ризького договору з 1921 р. про поділ України поміж Польщу й Росію та зберігати тільки один фронт — протинімецький. Україна й українці тоді „не рахувалися'', бо були, як офіційно заявив міністер внутрішніх справ Перацкі — „внутрішньо-польською проблемою безпеки'', себто належали до ресорту поліції і криміналу.

В міжнародній проблематиці на сході була „союзна і заприязнена Росія'' і там українство було теж „внутрішньою справою'' раніше царського міністерства внутрішніх справ, потім Політ.-Бюра РКП та властей НКВД чи як воно інакше називалось. Нині кожний рядовий польський політичний діяч, що має сяку-таку освіту чи практику, знає, що це не було в порядку. Проте, поза це знання не виходить, бо воно диктує йому лише фразеологічні заяви симпатій для українських визвольних змагань у відношенні до Совєтів — та й годі.

Уважаючи українців наче автоматичним союзником на свому протиросійському фронті, польський політичний світ хвилюється, коли думає про можливості московсько-українського замирення. Так наприклад, сам факт присутности адм. Кірка, тоді ще голови Американського Комітету Визволення Народів Росії, на бенкеті останнього Українського Конґресу в Ню Йорку, викликав маленьку паніку в польському таборі: що ось українці „зраджують'' інші поневолені Росією народи й згідні повторити помилку Богдана Хмельницького з Переяслава. Здається, що всі польські часописи в Америці відізвалися тоді на цю тему, зокрема ред. Клявдій Грабик помістив велику статтю-допис з Ню Йорку у Дітройтському „Дзєннiку Польскому''. Польський політичний табір є дуже чулий на цьому пункті і він з приємністю реєструє українську стійкість на визвольницько - протиросійському фронті. Але пальцем не рухає, щоб цей фронт скріпити, щоб його скоординувати з своїм власним, щоб зліквідувати свій власний фронт протиукраїнський. Ми читали недавно прегарну редакційну замітку в нюйоркському щоденнику „Нови Сьвят'' у відповіді на україножерні заввага одного свого читача, що обурювався, як можна про різунів-гайдамаків з 20-го сторіччя говорити інакше, як тільки тоном Яреми Вишневецького. Редакція того часопису вміла знаменито пояснити, яка різниця існує між сентиментами і політичною рацією, які то ворожі нації у широкому світі взаємно вирізувалися і потім мирилися, і що потреба польсько-українського порозуміння стоїть вище всяких жалів, претенсій та пересудів. Але як воно виглядає у практиці?! Чи не існує далі повний квієтизм польської політичної думки із нехіттю шукати поважної і щирої концепції, як площини замирення, а не торочення вічно протиялтанської фрази про „ненарушність кордонів із 1939 р. та й не концепція „Мєндзиморжа'', придумана на експорт, нещира, практично неповажна і повна внутрішніх суперечностей, з промовчуванням проблеми Західної України („східніх кресів'') та з підкреслюванням в майбутньому знову провідної ролі Польщі?!

І тому автор цих рядків, давній і теперішній безперечний прихильник ідеї польсько-українського порозуміння, стає щораз більшим скептиком, чи воно реально можливе. Кожну справу роблять люди, а великі справи вимагають великих людей з широким світозором та цивільною відвагою. Не ображуючи нікого з польських діячів та, навпаки, зазначуючи, що між ними є чимало діячів розумних і добрих дипломатів, треба висловити свій сумнів, чи вони дозріли вже до того, щоби мати в цій справі і широчінь зору і цивільну відвагу. Лондонський польський центр спірається на різні групи, що їх члени належали колись переважно до одного великого табору урядової „санації'', а нині належать до різних ново-створених організацій: „Ліґа Нєподлеґлосьці Польскі'' (м. іншим є там б. шлезький воєвода Ґражиньскі, б. міністер хліборобства, колись давно член лівого „Визволєня'' Понятовскі й ін.), „Клюб Зєм Всходніх'' (головно поляки з Вильна), „Нєзалєжна Ґрупа Сполечна'' (головно військовики, як ген. Сулік й ін.) й ін. Чи люди, що піддержували і самі творили режим санації у передвоєнній Польщі, з її політикою Банку Рольного і старостів („ані п'яди землі в руки українців'' — української землі в такій Тернопільщині чи Станиславівщині!), чи ці люди зможуть переставитися абсолютно на інші рейки думання і творення?! Чи вони схочуть і зможуть зревідувати тези своєї офіційної теперішньої закордонної політики, оперши її на ширших основах, як тільки суха протиялтанська формула, що б'є і Росію і Україну?! Далі: Паризький центр Ради Політичної стоїть, як ми вже згадували, під начальним впливом народової демократії, що далі є збірником шовінізму і тромтадратії. Табір же п. Міколайчика, якщо навіть найліберальніший і найбільш практично-думаючий ,то стоїть під обстрілом всієї решти поляків, як „зрадники'' (історія поїздки п. Міколайчика до Польщі й первісна участь польських людовців в совєтсько-польському уряді). Відборонюючись від отих атак за одно зрадництво, ледве чи діячі того табору захочуть наражуватись на демагогію своїх земляків, що наступила друга „зрада'', порозуміння з українцями, в якому — очевидно — не могла би вміститися вся [illegible] польська „кресова'' фразеологія.

Тому треба дивитися на всю справу порозуміння з поляками тверезо і — скептично. Очевидно, і ми здаємо собі справу з трагізму української ситуації, в якій не вільно українській політиці вічно зберігати всі існуючі фронти. Новітня українська політична думка визволилась з тенет думки Козаччини, що для неї існувала тільки дилема: Польща або Московщина (Зборів - Переяслав - Гадяч). Проте політична географія залишилась та сама. І нема сумніву, що коли виявиться абсолютна неможливість дійти до порозуміння з поляками, то наче автоматично притупиться, хоч і не щезне, вістря протимосковське. Очевидно, що зростуть теж настрої розпучливої боротьби на всі фронти, хочби ради збереження чистоти „обличчя'' перед історією. Існування всіх цих фронтів може показатись знову трагічне для України. Але нема найменшого сумніву, що буде трагічне і для Польщі, якщо польська політика зупиниться на половині дороги до злагоди з українцями, із страху перед зусиллям і демагогією.

Кінець

Аполінарій Осадца

ВЕЛИКІ „МАЛІ СПРАВИ''

У тіні „великих'' подій та проблем, що зараз займають увагу українського громадянства, повстають та реалізуються ідеї, деколи дуже цікаві й цінні, а дуже часто теж дуже важливі для цілого українського суспільства, які одначе, із-за якихсь причин, не викликають замітної реакції, а то й зовсім завмирають. Наприклад, треба було трьох років витривалої праці кількох осіб з великої громади батьків та учителів, при байдужості загалу українського громадянства, щоб така важна ідея, як українське виховання нашої молоді, знайшло своє можливо задовільне здійснення в Вечірніх Курсах Українознавства в Ню Йорку та реґулярному навчанні української мови кваліфікованими учителями в деяких наших ґромадах.

В останньому часі знайшла своє здійснення чергова, незвичайно важлива, для виховання української молоді ідея, що заслуговує на повну підтримку з боку цілого громадянства. В Ню Йорку заходом Спілки Українських Музик, створено Український Музичний Інститут.

Зайво й говорити про важливість того почину. Всі ми знаємо й голосно про це говоримо цілому світові, що українській культурі, а зокрема музичній, не дозволено вільно розвиватись на Україні й вона, присудом Кремля, засуджена на повільне конання. Доказів на це сотки. Одиноку можливість рятувати її, чи пак продовжувати її вільний розвиток, має українська еміґрація і це є її святим обов'язком.

Треба сказати, що українська еміґрація робить це по своїй змозі, деколи навіть з добрим успіхом. Одначе вже тепер бачимо, що деякі галузі в українській музичній культурі тут у вільному світі не репрезентовані ніким, або репрезентовані невідповідними силами та, що відчувається брак нових сил, нових талантів. З метою заспокоїти цю пекучу потребу й повстав Український Музичний Інститут.

Керівництво школи спочиває в руках проф. Романа Савицького, одного із найкращих українських піяністів та знаменитого музичного педагога, що й дає запоруку успіху цього шляхетного почину. Є всі причини вірити, що Український Музичний Інститут сповнить своє завдання, не тільки виховуючи в своїй школі нове покоління українських музик високої кляси, але також причиниться до популяризації та піднесення рівня української музики.

Коли вже при справі виховання нових сил і доросту в українському музичному житті, не можна не згадати й про другий незвичайно важливий почин, а саме організацію хлоп'ячого хору „Молода Думка'', що за неї взявся хор (стара) „Думка'' в Ню Йорку. Все попередньо сказане відноситься в тій самій мірі й до цеї справи. Хорове мистецтво, один з найбільш популярних на Україні, а також на еміґрації. І воно теж потребує нових сил та доросту, щоб його вільно продовжувати, тут, коли на рідній землі змушують українські хори співати кантати катам.

Існування цеї молодечої організації, крім сповнення згаданої мети, штовхне частину нашої дітвори до культурного заінтересування, зблизить її до себе, виробить почуття співпраці та дисципліни і поставить здорові основи під громадське виховання тих майбутніх членів суспільства, при чому одночасно відтягне її від шкідливого впливу великоміського оточення.

Очевидна річ, що як і в попередньому випадку, так і тут успіх цих плянів залежить від підтримки громадянства, а зокрема батьків.

Хтось може сказати, що все це приватна справа батьків і апелювати до громадянства тут зайве. Коли дивитись на це з егоїстичної точки бачення, то воно так. Одначе, у всіх народів молоде покоління вважається неначе власністю цілого народу. На ньому ж спочивають всі надії, на ньому ж майбутнє народу. Дивлячись з тої точки, та в світлі особливих завдань українців у вільному світі, у питанні виховання молодої генерації мусить співпрацювати ціле громадянство. Що більше, нашому громадянству варто було б виректись багатьох других заінтересовань (напр., безглуздої партійної боротьби, що стільки шкоди принесла і дальше приносить), а свою енергію спрямувати на здійснення одного із найважніших його завдань, а саме збереження й здорове, національне виховання молодого українського покоління.

Іван Смолій

БУДІВНИЧИЙ СОНЯШНОГО ПРОСПЕКТУ

(Оповідання)

(7)

Ти пам'ятаєш цей вечір добре. Сальмон розгубився тоді зовсім. Він безсоромно закидав, що тут було щось не в порядку. Ромен і Яків висміяли його.

З усіх сторін стали підходити гості, приблизився і твій батько. Це була дійсна сенсація. Я. чув, як моє ім'я не сходило з уст, як скрізь ішли про мене балачки. Сальмон попрохав реванжу. Ми грали довго, до втоми. Це вже не був мій двобій з Сальмоном, це була ніби моя показова гра. Кожний хід обговорювали всі, дискутували, радили. Ти простиш мені, але тоді здавалося мені, що я на двобою з тим світом, який замкнув тебе цупко у свій круг і станув муром проти інтруза. Навіть Яків, що так радів моєю вигрою, був тепер проти мене.

Пізно вночі партія закінчилася в нічию. Я відходив вичерпаний і втомлений. Твій батько проводив мене до виходу поважний, задуманий.

— Моє признання — промовив він, прощаючись. Мені приємно буде вітати ще вас, пане інженере, у своєму домі. Дякую сердечно.

Приязний тон його мови вколисував мої розбурхані мислі. Мені видавалося, що в тих словах було щось більше як звичайна прихильність. Мабуть тоді вперше з'явилася в нього думка, що згода на наше одружіння не була б уже чимсь небуденним і трагічним.

Треба було тільки діяти. Я виїхав у місто. Мої розпочаті будівлі стояли пусткою. Я ледве глянув на них і проходив далі. Я ішов глинищами, вибоїнами і міряв зором віддалі, площі. Я рішив. З різних проєктів отой один я мушу здійснити. Соняшний Проспект набирав тепер незвичайних форм. Мені вже хотілося забіратися до праці, складати пляни. Мені ввижався отой пустир уже залюднений, впорядкований.

Піду хіба до Міської Управи, розкажу про свої пляни. Ні, даремне. Мене висміють. Я навіть не довів до кінця розпочатого діла.

Я подався у столицю, відвідав кілька будівельних фірм, банків, бував у товаришів, що вже вели самостійні підприємства. Я розказував обережно про свої пляни й трудноші. Мені навіть вдалося зібрати значну суму, але для такого пляну, як мій, це було мало.

Я вештався знайомими кварталами, проспектами, все більше відчуваючи, що дичавію, захоплений непосильними задумами і так згорю або зійду на дорогу упадку. Адже, щоб здобути потрібні гроші, простого шляху не було. Могла бути дорога припадку, щастя або проступку.

Я заходив у доми гри. Спершу випадково а потім уже й часто. Я змішувався з публікою, що загіпнотизовано слідкувала за бігом срібної галки і німів на вид гори золота, що його пересували маклери. З кожним днем у мені росло бажання попробувати щастя і собі. Я стримував себе останками волі. А потім відчув, що момент мого заломання неминучий, я тільки відсовував його, обманюючи себе, що вивчаю правила гри, що зумію ввійти в її ритм, вловити його і вловити своє щастя.

— Інженер Зубер у домі гри? Не може бути! — почув я одного разу позад себе голос.

Я оглянувся і побачив пана Якова. Я мимоволі розглянувся між товпою, шукаючи ще когось і побачив Сальмона потойбіч біля рулетки. Я повинен був знати, що можу подибати їх тут, адже Сальмон за кожного свого побуту в столиці ніколи не минав домів гри. Але тепер я почувався як зловлений на гарячому. Я лякався, що вістка про мої відвідини дому гри дійде до тебе а з нею дійде і вся історія про моє безсиле борсання з життям, мої недолугі пляни.

— Я тільки з цікавости, поглянути на той ... курйоз.

— О, курйоз! — посміхнувся пан Яків. — Ви знаменито очеркнули. А бачите, як пан Сальмон захоплений тим курйозом.

Він зробив коротку павзу, оглядаючи мене зацікавлено. Я ждав коли він відійде, але Яків не відходив.

— Ви, пане інженере, можете піти з нами? Поговоримо. І пан Сальмон буде радий вас зустрінути. Ходіть, ходіть.

Сальмон побачив мене тепер, кивнув злегка головою, потім привітався штучно весело.

—О, і наш шахіст тут. Прекрасно.

— Так поїдемо куди, панове — запропонував Яків.

Ми вийшли, проїхали кілька кварталів і зайшли у вибагливе касино.

Яків припрошував мене скрізь першим а його надмірна ввічливість бентежила мене найбільше. Видалося мені, що він поштовхує мене в якусь сліпу, безвихідну вуличку, доцільно веде кудись з якимсь пляном. Я став лякатися його. І зразу розгублювався у здогадах. Яків був влюблений у тебе. Чому ж тоді таке прителювання з Сальмоном? А вони тепер як два нерозлучні брати бували скрізь, у відвідинах, на полюванні, на розвагах. Годі було уявити собі одного без другого. А в пана Якова теж був масточок. Менший чим у Сальмонів, зате, не дивлячися на все гуляння Якова, масточок отой не танув я якимсь дивом ще й ріс. Казали злобні язики, що Яків обгравав Сальмона безжалісно в карти і вже не знати властиво, що належить до Сальмона а що до Якова.

Ми засіли при столі. З'явилися дорогі напитки, закуски.

— Дуже приємно зустрінути краянів — говорив Яків. — А то життя таке безбарвне, нецікаве. Скучно, панове на світі.

— Скучно — потвердив Сальмон.

— Марнота над марнотами, все марнота — повторює пан Сальмон за Екклезіястом. Як це, пождіть, я так часто чую ті слова, що міг би повторити. Рід проходить і рід приходить, тільки земля стоїть собі во віки. Сонце сходить, сонце заходить та й квапиться знову до того місця, де має сходити ... Усі ріки течуть у море та й море не переповняється ... Що було колись, те буде знов ...

Але бувають, джентельмени, хвилини, коли воно не так. Бувають хвилини, коли здається, що сонце сходить тільки для тебе і захід його як неописана краса, що її приміром оглядають двоєчко. І місяць і зорі — чудо. І байдуже вам тоді, що ріка над якою сидите, пливе собі в море і моря не наповнить. Бо ваші серця наповнені до краю, гм, щастя!

Я оглядав здивовано пана Якова, не сподіючись почути від нього таких слів.

Мимоволі подумалося про тебе, про наші зустрічі, про весь отой заплутаний життьовий клубок. Я вже довго не бачив тебе, я не знав, що сталося в моїй неприсутності. А слова Якова були про тебе, без сумніву про тебе. І коли він, любуючись моїм дивуванням, докінчував свої думки, ти наче станула на мить між нами, твоїми поклонниками і тихими та смертельними ворогами.

— Згадалася панове, наша остання зустріч у Ольґерів — промовив Яків. — Дійсно була капітальна, капітальний був турнір. Майже середньовічний. Тільки лаврового вінка чи так квітки ніхто з панів не отримав.

Я змовчав, але Сальмон оживився.

(Продовження буде)

Інж. Микола Ярикович

АВТОМОБІЛЬНІ КАТАСТРОФИ

Дня 4-гоп серпня ц. р. коло 4-тої год. над раном, зударилися біля містечка Венов у стейті Тексас два великі автобуси лінії „Грейгавнд". Від сили вудару авта-велитні зламались, як пуделка сірників, — танки з бензиною вибухли й полум'я огорнуло обидва вози, — оцілілі не могли серед диму знайти виходу й гинули від вогню, ніодин із пасажирів не вийшов цілком непошкоджений. Загалом згинуло там 29 осіб і стільки ж було важко ранених та попарених. Ця найбільша в історії Америки автобусова (та взагалі автомобільна) катастрофа схвилювала публічну опінію, дарма, що вона в Америці звикла дивитись на катастрофи дорожного руху, як на звичайне явище, чи „необхідне зло"

Схвилювала й мене ця подія і я рішив поділитися з громадянством своїми завважами, опертими на багатолітній практиці колишнього експерта автомобільного руху в Польщі, екзамінатора шоферів, судового знавця при розправах з приводу автомобільших катастроф та, вкінці, колишнього власника більшого перевозового підприємства.

Ото ж, призадумуючись над причиною і цієї останньої великої американської автобусової катастрофи, яка — зрештою — ніколи не буде вияснена (обидва шофери згинули й обидва вози погоріли). можна догадуватись, що була нею неувага одного з шоферів, спричинена, перевтомою. Вказує на це і пора, що в ній трапилась катастрофа (тоді з особливою силою налягає сонливість), як і те, що один з оцілілих затямив собі чийсь пронизливий крик: „Дивіться!" („лук авт") — після чого безпосередньо прийшов зудар. Того самого дня, чи тієї самої ночі і я мав нагоду особисто переконатися, які небезпеки грозять подорожнім автобусам під час довгої їзди. Маю на увазі останню прогульку українців із Ню Йорку над береги Ніяґари. Подорож, частинно нічню, тривала 14 годин, дорога вдебільша гориста й під час мряки. Мої товариші подорожі напевне не здавали собі справи з небезпеки такої їзди, не здаючи собі справи, що це значить проватити важкий автобусовий віз серед трудних теренових і атмосферичних умовин безупинно 14 годин! Це тільки дійсно надзвичайна фізична видержливість нашого шофера, його обережність і — щастя охоронити нас і його від лиха.

Виринає питання, чи так „мусить" бути і чи нема на це ради? Зарадити можна дуже легко, вимагаючи, щоби шофер, який їде без довшого відпочинку (3—4 години), не їхав більше, як 8 годин, — або жадаючи, щоб в автобусі було двох шоферів, які змінялись би. Вимагати цього можна (і треба) особливо тоді, коли винаймається в автобусовій компанії (лінії) автобус для власної рогульки. Тоді варта заплатити вищу ціну, щоб не наражуватись на такий риск, яким є 14годинна подорож зі одним шофером. Вести великий важкий автобус трудніше, як мале авто, крім того, нерви шофера напружує свідоме чи навіть підсвідоме почуття відповідальности за життя кільканадесяти пасажирів. Це ще збільшує звичайну фізичну втому від кільканадцяти-годинної праці.

Закони в усіх країнах забороняють вести авто (трамвай, поїзд) в „нетверезому стані". Мені часто вдавалося переконати суддю, що „нетверезий стан" ані не є тотожний із „п'яним станом", ані не мусить бути виною шофера. Іншими словами, не треба обов'язково пити алькоголь, щоби бути „нетверезим" в розумінні нездатности шоферувати. Після якогось наркотика, після сильного психічного переживання, після глибокого схвилювання чи після довшої нервової напруги людина стає „нетвереза" таксамо, як коли б випила горілку. Коли шофер веде авто довше, як на це дозволяє природна реакція його нервів, то він мусить попасти в такий стан, що його власне забороняє закон. Винуватий тут у першу чергу той, що силою своєї зверхности спонукує його до такого надмірного фізичного, і разом з цим психічного зусилля. Шофер є тільки безпосередньо винуватий, що погоджується з таким дорученням і виконує дану службу. Іншими словами, коли шофер автобусу почуває себе стомленим, то має обов'язок зупинити автобус і піти відпочити, не вважаючи на протести пасажирів чи навіть свого „боса". Знаю з своєї практики випадки, що шофери, які спричинили катастрофу, оправдували себе перед судом своєю перевтомою безпосередньо перед випадком. Вони цим тільки обтяжували себе, признаючи, що тоді були в „нетверезому стані". Вони були просто несвідомі своєї відповідальности за свій фізичний і духовий стан під час ведення авта. Найнебезпечніша річ робити експеримент, скільки хто може „витримати", особливо, коли автом їдуть ще інші особи.

Однак не скрізь і не всі закони достаточно і подрібно регулюють обов'язки шофера та власника автобусу. Крім цього, вони самі часто не придержуються строго законних приписів. Власник уважає, що має чисту совість, коли обезпечує від нещасливого випадку свій віз, шофера й пасажирів, забуваючи, що вони воліли б не користати з асекураційного відшкодування, зате тішитися своїм життям і здоров'ям. Позатим, підприємці завжди керуються бажанням передусім — свого зиску. Самі шофери також із жадоби зарібку погоджуються добровільно, чи навіть з власної ініціятиви вести авто довше як на це дозволяє пересічна людська фізична спроможність. Проти цих обох тенденцій повинна виступати публіка й боронити свій власний інтерес, своє життя і здоров'я. Треба подавати до відома професійним організаціям шоферів (шоферським юніям) знані випадки перетяженням шофера понад 8-годинною працею. Треба подавати до відома асекураційним товариствам небезпеку, що в ній знаходились пасажири через перевтому шофера. Не треба теж потурати шоферові, який задля зарібку береться шоферувати кільканадцять годин безупину. Треба впливати на публічну опінію статтями і розмовами та спонукувати відборців, себто пасажирів автобусових ліній, щоб вони самі більше дбали про свої найвищі інтереси — життя і здоров'я — та цікавилися організацією лінії і боролися проти її експлуатації коштом безпеки пасажирів. Відвага в даній справі тільки піднесе наш престиж в очах самих американців. І тому я дозволяю собі звернути увагу нашим людям, зокрема нашій молоді, що любить туристику, щоб були обережні та щоб не цуралися виступати в обороні своїх найвищих прав — свого життя і свого здоров'я — коли довіряють їх автобусовим підприємствам та їхнім шоферам.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шікаґо, Ілл.

„Ой, не ходи Грицю"

В днях 14 й 21 червня драмгурток СУМА в Шікаґо, під мистецьким керівництвом п. А. Степового, в Авдиторії Шопеншколи виставив п'єсу Старицького „Ой, не ходи Грицю та й на вечорниці". Підготовка до виступу йшла приблизно 5 місяців. В підготовці поруч п. А. Степового, як мистецького керівника й режисера, взяли участь: диригент хору СУМ-а п. Яримович, що підготовляв хорові частини, балетмайстер п. Вдовиченко, що підготовляв танці й п. проф. Паволячек, як диригент оркестри, що складалась з шістнадцяти осіб, який на виступі провадив оркестру й хорові частини. Декоративне оформлення сцени виконав артист-декоратор п. Зінченко. Освітлення сцени зробив п. Харко.

Вже самий склад людей, що брали участь в мистецько-технічній підготовці до виступу, передбачував вдалий виступ драмгуртка, тим більше, що кожний, що брав участь в підготовці, ставився до свого діла з сумлінням і хотів, щоб виступ випав як найкраще.

Драмгурток СУМА вже не вперше виступав на сцені в Шікаґо, але коли в попередніх своїх виступах він ще не підносився понад аматорщину, то в постановці „Ой, не ходи Грицю та й на вечорниці", він вповні це зробив. Коли, було дивитися на постановку „Ой, не ходи Грицю тай на вечорниці", здавалося, що на сцені грали не аматори, а люди, які вміють вживатися в свої ролі, яким близьке й зрозуміле мистецтво сцени. Цей успіх був наслідком солідарної підготовки режисера п. А. Степового, з одного боку, з другого — самі ж актори приложили всіх зусиль у праці над собою. І саме завдяки цьому поєднанню спільної наснаги керівника і виконавців, вистава „Ой не ходи Грицю тай на вечорниці", випала зовсім вдало.

Найкраще були виведені ролі Хоми й Марусі. Хома, покривджений природою, гіркс переносить зневагу, глум і сміх, і, щоб здобути Марусю, пускається на жорстокі підмови, прикриваючись люблячістю, мовляв — усім добра бажає. Маруся — любить Гриця і любов до нього переживає глибоко, але коли Гриць сміється з неї, вона вміє бути горда. В Хомі бачить свого приятеля, брата й його намови сприймає як ратунок для себе. Це образи, які вповні були виведені виконавцями. Ролю Хоми виконував п. Палагнюк Василь, ролю Марусі — п-на Лисецька Марія. В обидвох їх була добра мова, влучне підкреслювання інтонацією й рухами головних моментів. Ролі виконували вони з душею, щиро, тому й образи були природні, живі. Пошкодило п. Палагнюкові те, що місцями не додержував однакової „фізичної" постави, недомаганням у Лисецької було, що вона дещо замало звертала увагу на другорядні сценки; в головних була знаменита.

Образ Галини — дівчини, що на зовні вміє прикривати себе, що лізе в дорогу Марусі, вдало вивела п-на Маруся Шпак. Вона влучно інтонацією інтерпретувала окремі моменти. Біля Гриця була знаменита, між дівчатами в третій дії дещо замало агресивна в розмові.

В ролі Гриця п. Дяків в тих місцях, де не брав участи в розмові, виявляв недомагання в поведінці. В цих моментах на тлі інших він губився. В діях був добрий. П р и р о д ною, невимушеною грою відтворював вірний образ.

П. Которинський у ролі Дмитра живою, веселою грою часто приводив публику до вибухів сміху. Він виявляв мабуть найбільше почуття вільности на сцені і це дало йому спроможність бути влучним й природним. П. Которинський був меткий, непересадний, але в другій дії, подібно як Гриць, в якійсь мірі губився в масових сценах.

П-на Деркач Наталка в ролі Дарки була вдала. Грою віддала вірний образ покривдженої дівчини. Трохи затихо говорила. П. Гнатів у ролі Потапа в напружених моментах був знаменитий, у другій дії біля Марусі був замало активний. В ролі Вусті — мами Марусі — п-ні Березинська була добра в першій й третій діях, в п'ятій — стюрювала дещо пересаджений образ мами, зокрема в поведінці. В ролі Степаниди п-ні Которинська була добра. Ворожка в першому виступі була добра — в другому гірша. Дівчатка — добрі, хлопці: перший — пересадний, другий — мало влучний.

Щодо поодиноких дій, не можна промовчати виступу дівчат в першій дії в літних строях. А відомо, що перша дія зображує Різдвяні Свята — зиму.

Гуртові сцени в першому виступі мали недомагання в рухах, в другому — випали краще. Хорові точки були знамениті, соля-задовільні. І тут в другому виступі випало все краще. Оркестра надавала всьому зміст. І вона в другім виступі була краща. Треба думати, що другий виступ був кращий тому, що до виступу не було ніодної проби на цій залі.

Декорації були неперевершені. Вони надавали всьому ефект, образність. Мабуть Шікаґо таких декорацій перед тим і не бачило. При цьому замічу, що доколи неправильно орудувано світлами.

Назагал цілість, поминувши малі недотягнення в технічній підготовці й деякі браки акторів, була великою й приємною несподіванкою для публіки. Публіка побачила більше як сподівалась.

Варто згадати ще про саму підготовку. Від самого початку йшлось про те, щоб вистава випала якнайкраще. Тут не йшло про дохід, про це говорять видатки, що перейшли далеко понад тисячу дол. В цілу підготовку вложено чимало праці, зокрема при декораціях. І тут треба відмітити великий вклад праці голови драмгуртка п. Гнатова Петра. Цілі вечорі проводились у праці біля декорації, на пробах драмгуртка, танців, хору. Справді, тільки подивляти велику активність й наснагу сумівців, що брали участь у виставі й її підготовці.

Лук-а.

ПРОТОКОЛ

з нарад Головного Екзекутивного Комітету У. Н. Союзу, які відбулися дня 8-го серпня 1952, в головній канцелярії У. Н. Союзу, ч. 81-83 Гренд Ст., Джерзі Сіти, Н. Дж.

На зборах були приявні всі члени Екзикутиви, а саме: головний предсідник Д. Галичин, заступник головного предсідника О. Лисогір, заступниця головного предсідника Г. Жеребняк, головний секретар Г. Герман і головний касієр Р. Слободян.

Збори відкрив в год. 2:00 пополудні головний предсідник та подав до відома ці справи, які були полагоджені від останніх зборів Екзекутивного Комітету, а опісля предложив справи, що їх треба вирішити на цих зборах. Ці справи були такі:

КУПНО БОНДІВ. — ЗАКУПЛЕНО ОТСІ БОНДИ:

Public Service Co. of Indiana, 1st Mtge Bond, 3⅜% за	$30,715.20
Union Electric Co. of Missouri, 1st Mtge Bond, 3¼% за ..	50,965.50
Aluminium Co. of Canada, Sinking Fund Debent., 3⅞% за	121,800.00
New England Power Co., 1st Mtge Bond Series "E", 3¼ за	50.437.50
Province of Ontario Interim Debent., 4% за	74,625.00
Alabama Gas Co., 3⅛% за	2,013.00
Michigan Cons. Gas Co., 3⅞% за	2,028.60

УДІЛЕНО МОРҐЕДЖ:

Наукове Т-во ім. Шевченка, Ню Йорк, Н. Й.	$15,000.00
Українська Ліґа в Найставн, Па	5,000.00
М. Андрусів, Стемфорд, Конн	3,500.00
На сподану реальність, Норт Берґен, Н. Дж.	43,000.00

ЗАКУПЛЕНО РЕАЛЬНІСТЬ:

Andrew Green Foord Estate, Kerhonkson, N. Y. за	$71,131.37

ПРОДАНО РЕАЛЬНІСТЬ:

139 — 77 Ст., Норт Берґен, Н. Дж. за	$58,000.00

По дискусії над справами організації вичерпано програму нарад, а головний предсідник закрив збори в год. 5:30 ввечорі.

Г. Герман, гол. секр. УНСоюзу

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

У ФРАНЦІЇ

СТЕФА ФЕДЧУК ЗАЛИШАЄ ЕВРОПУ

Панна Стефа Федчук, наша молода й талановита співачка, залишає Европу. Бажання побачити широкий світ? Бажання збагатити свій досвід? Бажання мати сталу змогу виступати, не мусячи слухати магічного в Европі й проклятого слова „етранжер", яке не лише майже унеможливлює контракт в опері, чи концертовому бюрі, але й не дає змоги отримати візи для поїздки з Люксембурґу до Парижа? А може всі ці моменти разом? — Важко сказти, але панна Стефа Федчук залишає Европу.

Шлях мистця — незвичайно важкий і вимагає невпинного величезного вкладу праці, енергії, а перед усім кришцевої волі, та при тому не запевнює кінцевого успіху. Але витривалість, завзяття у праці, глибока мораль, що її почерпнула в родинному домі, вже довела панну Федчук до великих успіхів: молода співачка володіє французькою, англійською, німецькою, італіською та еспанською мовами, має успіхи на концертах в Люксембурзі, Швайцарії, Франції і Белгії та ряд нагород, здобутих у міжнародніх конкурсах. Останній виступ в Люґано приніс їй надзвичайні почесні рецензії. Але... чужинка не може здобути сталого контракту.

Кілька днів тому панна Федчук отримала пропозицію контракту в одній з німецьких опер, але того ж самого дня отримала... візу до Канади. Кілька хвилин вагання і співачка вибрала — друге. Там, може, менше мистецької атмосфери, але, може, більші можливості сталих виступів.

УКРАЇНСЬКИЙ ВИСТУП В ОДЕН-ЛЄ-ТІШ

На запрошення місцевих французьких спортових організацій українці взяли участь в спортовому святі французів, що відбулося 17. 7. ц. р. В гарній великій залі кафе „Круа Блянш" виступив український мішаний хор з Оден-лє-Тіш і Альґранжу під управою п. М. Винницького та ансамбль танцюристів під проводом п. Бойка.

Про цей виступ писала місцева французька газета:

„На вечорі українських народніх пісень і танків, що відбувся, в готелі „Круа Блянш", була велика авдиторія, яка з захопленням сприймала пісні, а зокрема народні танки наших українських приятелів, яких хор є знаний в нашій окрузі й який добре репрезентує їх рідну країну".

Т-ВО ПРИХИЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА В ПАРИЖІ

26 липня ц. р. відбулись основуючі збори Т-ва Прихильників Українського Мистецтва в Парижі. Зборами провадили д-р В. Янів і секр. О. Зінкевич.

Головним завданням Т-ва буде: оснування в Парижі Ґалерії українського образотворчого мистецтва, набуття та збереження мистецької спадщини визначної малярки Зоні Левицької, ревіндикація українських мистців, яких західній світ уважає росіянами або поляками та пропаґування українського мистецтва, а в першу чергу образотворчого між чужинцями.

(За українською пресою).

Доїзд на Стрічу в „Новім Черчі" 24. серпня відбувається **на саме місце автами й автобусами**, або залізницею до Трентону, де буде чекати автобус.

Неясність в оголошенні цим виправляє

Адміністрація „Свободи"

ВІДГУКИ ДНЯ

ЛІПШЕ ПІЗНО ЯК НІКОЛИ

Інформаційний Бюлетень Українського Центрального Допомогового Комітету в Австрії...

Кільканадцять сірих листків, злучених дротиком.

Кільканадцять листків, а скільки в них змісту та ще й якого!

Сірі листки, як сіре життя, невиразний машинопис, як невиразне майбутнє людей, що писали ті рядки, що відбивали їх на машині, що розсилали їх у світ.

Хто ж це такий?!

Українські залишенці в Австрії! Колишні Ді Пі, яким щербата доля в формі хвороби чи скринінґу не дозволила виїхати кудись.

Ті, що виїхали, будують уже нове життя, або й переносяться з країни в країну, коли їм не подобалось. Дехто з Африки до Канади, дехто з Бразилії чи Арґентіни до ЗДА.

А залишенці не тільки залишаються на місці, але й сильні світу цього залишили їх немов на призволяще. Хіба переносять їх з табору до табору, з табору до санаторії, або з санаторії до табору.

Багато з них усе таки еміґрує. Без дозволу, без скринінґів, без паперів. Еміґрує туди, куди ніхто їх не здержує — на другий світ.

Про своє колишнє, як згадують, то хіба про чудовий стан Ді Пі, коли вони ще були політичною еміґрацією, коли до них — як пишуть у „Бюлетені" — виявляли люди ще людські почування.

Багато дечого можна вичитати з „Бюлетеню..."

„Українська група в Бреґенці за численністю друга, та про неї мабуть, уже й сам Бог забув..."

Ні, Шановний Залишенче! Бог ні, але ми, колишні Ді Пі!..

Пишете, що стосуєте „водну теорію", за якою одно відро води має тільки само калорій, що кілограм хліба...

А ми кажемо: „Так мені вже м'ясо переїлося..."

„Дуже дякую за надісланий пакет часописів. Хоч давненькі вони, та коли нема новіших, то й те добре!"

А в нас:

— Читали ви в останньому числі статтю „Чорна хмара?" Знаменита!

— Ні, не пригадую. Я, бачите, отак: переглянy що цікавіше а коротке, і — до ґарбіґу...

„Потребуємо одягу і білизни... Є в нас кілька осіб майже голих..."

А в нас:

— У мене, знаєте, що якийсь час авантура в хаті, хто має винести старі одяги на вулицю...

Так-так, мої Земляки, в ЗДА і в Канаді сущі, бувші Ді Пі, будучі ситизени! Прикро читати „Бюлетені" залишенців, направду прикро. Хотілось би, щоб це все було тільки кошмарним сном.

Скаже хтось: А де ж ЗУАДК?

А я того „хтося" запитаю: Чи ви знаєте, скільки людей не звернуло ЗУАДК-ові коштів за свій переїзд?!

Скаже другий: Чому не організують збірок одягу?

Тоді я тому другому: А може б ви так самі!?.

Подумаймо:

Далекі вони, оті залишенці, але близькі нам. Жили ми з ними поруч, або й в одній кімнаті, надслухували вітру з України і вісток з-за океану, раділи й журилися, потім прощалися, обіцювали не забувати.

Спершу може й не забували, а там — свої клопоти, свої турботи, сорочка ближча тіла як кожух...

А в них, у деяких, навіть цієї приповідки не можна вжити, бо... нема сорочки...

Дай Боже, щоб черговий „Бюлетень", а за ним і мій фейлетон були веселіші!..

Галактіон Чіпка

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 66 тисяч членів, є такою передовою народною установою американських і канадійських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імені. Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

● КНИЖКИ—ЖУРНАЛИ ●

Уже вийшла з друку і розсилається передплатникам нова книжка

В. Чапленка

„ПІВТОРА ЛЮДСЬКОГО"

„Повість читається з гострою цікавістю", написав один передплатник.

Передплачувати по одному долярові за примірник можна тільки до 1. вересня ц.р.

VASYL CHAPLENKO,
"Svoboda", P. O. Box 346,
Jersey City 3, N. J. U.S.A.

НОВІ ВИДАННЯ УВАН

із серії „Назвознавство": праці проф. **Яр. Рудницького**

1) **Слово й назва „Україна"** стор. 132 $1.50.
2) **Канадійські місцеві назви українського походження,** стор. 88 $1.00.
3) **Назви Галичина й Волинь,** стор. 32 $0.50.

Всі три випуски в оправі разом — $3.50.

Замовляти: Адміністрація „Свободи":
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

З'ЇЗД Т-ВА Б. ВОЯКІВ У.Н.Р. У ФРАНЦІЇ

В днях 12-13-14 липня 1952 р. в Парижі відбувся XVII. З'їзд Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції. Цей З'їзд випав у 25-ту річницю існування Т-ва, яке засноване було в 1927 році.

На З'їзді були представлені різні численні Філії й Осередки. Крім того була велика делегація Т-ва б. Українських Вояків з Бельгії, на чолі з сот. Бидловським.

Відкриття З'їзду відбулося в суботу, перед обідом, у гарному сальоні готелю Лютеція, о 11-тій год. Заля була гарно удекорована. На чоловій стіні великий портрет патрона Т-ва Пана Головного Отамана Симона Петлюри, а під ним на почесній варті — бойовий прапор 3-тої Залізної Дивізії Армії УНР, бойовий значок Командира тої ж Дивізії та прапори: Т-ва б. Українських Вояків у Бельгії, Т-ва б. Вояків Армії УНР у Франції, Філії в Парижі, Філії в Одені, Філії в Льонґві, Корпорації Лицарів Залізного Хреста, Філії в Кнютанжі, Філії в Ліоні та Осередку в Труа.

Відкриття З'їзду вшанували своєю присутністю гості: д-р С. Баран, Голова Виконного Органу УНРади, митрофорний протоєрей В. Вишневський, Всесвітліший о. мітрат Яків Перрідон, Генеральний Вікарій Апостольського Візитатора на Францію, о. канцлер Левенець, інж. С. Созонтів, Голова Представництва ВО УНРади на Францію, інж. А. Кішка, Представник ВО УНРади в Еспанії, пані Е. Прокопович, проф. Кубійович, проф. О. Шульгин, пані генералова А. Шаповал, ред. Штикало, п. Гр. Довженко, пані Сапрун, пані Матла, пані Солонар, п. Богдан Феденко та багато інших, що представляли українські наукові, громадські і харитативні організації в Парижі. Гостями також були п. Даніель Ремі, Генеральний секретар французької федерації Інвалідів, Жертв Війни та б. Комбатантів (Федерації Андре Мажіно) та представники Федерації б. Вояків Середньої і Східньої Европи, на чолі з ґенштабу капітаном Андрієм Баком.

Голова Т-ва ґенштабу ґен.-пор. О. Удовиченко відкрив З'їзд широкою програмовою промовою, перед якою один із членів Т-ва відчитав молитву. Представники різних організацій, як українці, так і чужинці, вітали З'їзд. Між іншим, п. Даніель Ремі, Генеральний Секретар Французької Федерації б. Комбатантів, після своєї привітальної промови, в імені Французької Федерації, доручив почесні дипломи цієї Федерації пп. сот. А. Рибалкові, Уповноваженому Т-ва в Льонґві, і О. Ярмолі, Уповноваженому Товариства в Ліоні. Зачитані були привітання до З'їзду, а в першу чергу від пана Президента Андрія Лівицького, від Пані Отаманової Ольги Петлюри, від ґенштабу ґен.-хор. М. Капустянського, Керманича Ресорту Військових Справ ВО УНРади та від багатьох українських військових і громадських організацій у Франції і поза Францією діючих.

Присутні гаряче вітали промову пана прим'єра Степана Барана, яку він виголосив в імені ВО УНРади.

З'їзд Т-ва, під головуванням полк. П. Вержбицького, випав дуже діловим, розібрав багато актуальних справ і виніс чимало резолюцій, з яких одмітимо найголовніші.

Резолюція про повну підтримку Українського Державного Центру на чужині — Пана Президента УНР, УН Ради та її Виконного Органу. З'їзд вважає, що немає української національної партії чи організації, яка не могла б знайти місце в лоні УНРади, і закликає все українське воєнство в цілому вільному світі підтримати Український Державний Центр.

У справі Федерації б. Вояків Середньої і Східньої Европи З'їзд схвалив і санкціонував пророблену українською делегацією в тій Федерації роботу, одобрив зайняті нею політичні позиції, а саме „признання незаперечного права кожного народу Середньої і Східньої Европи на незалежність і на справжню суверенність на його етнографічних землях" та постановив вітати всіх членів тієї Федерації — представників інших народів, що впали жертвою сталінського режиму й окупації.

З'їзд вважав потрібним створення Комітету Вшанування Пам'яти ґен.-полк. Михайла Омеляновича-Павленка, б. Командарма УНР, для побудови на його могилі пам'ятника та делегував полк. Д. Юськевича в склад того Комітету.

В справі співжиття з українськими організаціями на терені Франції XVII. З'їзд прийняв резолюцію, в якій констатував корисність і доцільність існування Українського Центрального Громадського Комітету у Франції, побажав йому дальшої корисної діяльности, висловив повне довір'я й подяку його Голові інж. С. Созонтову, якому зокрема склав подяку за реалізацію Українського Пансіону для старих і інвалідів в Шато Абондан, подякував Українській Громадській Опіці у Франції за ту допомогу, яку вона виявила до членів Т-ва, та рекомендував усім членам Т-ва стати членами Громадської Опіки. Сконстатував припинення на терені Франції взаємного поборення поміж організаціями і висловив надію, що цей процес втихомирення врешті перейде в справжню співпрацю і дружнє співжиття.

Після фінансового звіту З'їзд з приємністю сконстатував, що члени Т-ва вписалися на Позику Визволення України в сумі до 200,000 фр.

Склад Управи Т-ва на 1952/53 р. обрано такий: ґенштабу ґен.-пор. О. Удовиченко — голова, пол. Д. Юськевич — заст. голови, п. М. Ковальський, генеральний секретар, пор. Р. Голіян, заст. ген. секретаря, хор. В. Лазаркевич, скарбник та пп. сот. П. Омельченко, Сергій Татарули і Константин Мацак, члени Управи. Ревізійну Комісію складено так: пполк. Ю. Мацак, голова Комісії, пп. сот. В. Могилівський і Василевський, члени.

Підчас З'їзду відбулися наступні церемонії та маніфестації:

В неділю 13 липня, о 1. г. по обіді, учасники З'їзду одвідали кладовище Пер-Ляшез, де віддали пошану свіжій могилі св. п. Командарма ґен.-полк. М. Омеляновича-Павленка та п. Іл. Косенка.

О 15-тій год. учасники З'їзду були на могилі Пана Головного Отамана С. Петлюри, де було відслужено панахиди — одна Його Блаженством Блаженнішим Владикою Митрополитом Полікарпом Сікорським, а друга Світлішим Отцем Мітратом Я. Перрідоном, Генеральним Вікарієм Апостольського Візитатора на Францію. На могилу було покладено дуже багато вінків з українськими стрічками.

О 17-тій год. учасники З'їзду і гості його удалися на могилу Невідомого Французького Вояка на Площі Етуаль, де відбули церемонію покладення вінка на цю могилу.

Увечері того ж дня, в залі Серкль Мілітер, на площі Сент-Оґюстен, відбувся з нагоди XVII. З'їзду величавий і з доброю артистичною програмою концерт, який пройшов з великим успіхом і при дуже численній авдиторії.

З Комунікату Т-ва б. В. УНР у Франції.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ПОДЯКА

Отсим складаю щиру подяку п. д-р Романові Осінчукові, лікареві в Ню Йорку, за його солідну, та успішну лікарську поміч, у вилікуванні мене з тяжкої півторарічної недуги.

ДМИТРО ЛІНИНСЬКИЙ
Клівленд, О.

ВСЯЧИНА

СПІРИТИСТ ТВЕРДИТЬ, ЩО ЛІТАЮЧІ ТАРЕЛІ ПОХОДЯТЬ З МАРСА

Спіритистичне медіюм Джозе С. Рамірез з Мехіко Сити твердить, що йому вдалося нав'язати контакт з провідником Марса, який називається Дікс-Ю. Цей володар Марса хвалиться, що цивілізація на тій планеті випередила цивілізацію Землі на 2,000 років. Самі марсіяни називають свою планету Тум-Брум, а літаючі кружки звуться там Рай-Тінґ. Рамірез заявив часописним кореспондентам таке: „Літаючі кружки походять з Марса. Це такий рід літаків, що їх не може зрозуміти людська інтеліґенція". Дікс-Ю мав сказати Рамірезові, що літаючі кружки мають „мирне завдання": прослідити розвиток нашої землі. Спіритист не подав, якою мовою він розмовляв з живим ще марсіяном..., бо ж досі спіритисти розмовляли тільки з духами, які, згідно з їхнім твердженням, здібні розуміти всякі мови.

ГОВОРЯТЬ ПРО МАЙБУТНЬОГО НАРЕЧЕНОГО ДВОРІЧНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ ПРИНЦЕСИ

Англійська дворічна княжна святкувала другі свої народини, а преса вже пише про те, хто вперше буде танцювати з нею, коли королівна Анна підросте, та хто міг би з нею одружитися. Королівська двірська служба твердить, що мала княжна „аґресивніша" від свого старшого брата, престолонаслідника Карла, багато ходить, говорить односкладовими словами і має гарні зуби. Часописи вичисляють аж кількох її майбутніх кавалерів, що могли б з нею одружитися. Це діти у віці від 8 до 1 року, сини лордів, графів і серів... Часом добре бути королівською дитиною, хоч ніхто не знає, що її жде...

СОВЄТИ МАЮТЬ ДОВОДИ ПРО СМЕРТЬ ГІТЛЕРА

Англійська розвідка вже давно заявила, що Гітлер згинув у своєму палаці в квітні 1945 року. Але полковник Геймліх з американської військової розвідки вислав був звіт до Вашинґтону, що йому „не вдалося знайти доводів" про те, що Гітлер згинув у Берліні. Капітан німецької фльоти Ріхард Веніґ заявляє в цій справі таке: Він служив тоді при команді фльоти великого адмірала Деніца в Флексбурґу. Веніґ був тим старшиною, що останній розмовляв з бункром, де була канцелярія райхсканцлера. Він дістав знак, який подавав до відома команді фльоти, що „Гітлер не живе". Цей код переконав команду фльоти, що Гітлер не живе. Американські і англійські старшини могли ввійти до Берліну кілька днів після того, як Совєти зайняли столицю. Совєти взивали до себе тих дентистів, що направляли Гітлерові зуби. Це довід, що вони знайшли були Гітлерів кістяк і потім ствердили його тотожність. Команда фльоти вірила, що і Мартин Борман не живе, бо він мав принести з собою Гітлерів тестамент до великого адмірала Деніца, про що він сам телефонував з Берліну. Можливо, що Совєти вбили Бормана, або знайшли його трупа з тестаментом Гітлера.

ВОНИ ПЛАТЯТЬ ОДИН БІЛЬЙОН І 400 МІЛЬЙОНІВ ПОДАТКУ

Американський Залізний і Сталевий Інститут подає до відома, що він в минулому році виплатив 350 мільйонів дивіденд своїм пайщикам. Якби цю суму розділити між 50 мільйонів родин, які живуть у ЗДА, то кожна родина дістала б тільки 7 долярів. Але якби розділили в подібний спосіб усі однорічні податки, які платить цей інститут, то кожна родина дістала б 28 долярів, бо залізно-сталева промисловість заплатила понад один більйон і 400 мільйонів податків. Коли б цей податок розділити між усіх робітників, що працюють в цій промисловості, то кожний робітник дістав би 1,700 долярів. Сума податку рівнається половині річної платні усім робітникам.

ФРАНЦУЗЬКО - КИТАЙСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР НА 28 МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ

Французьке міністерство закордонних справ стверджує, що французькі фірми закінчують переговори в справі торговельного договору з комуністичним Китаєм. Виміна невоєнних товарів мала б дійти до висоти 28 мільйонів. Франція потребує чаю, шовку, ганису і кожухів, а Китай купував би у Франції мануфактуру, лікарства і штучні хемічні погної.

ЦІКАВА ПРИГОДА ДОРОГОЦІННОГО КИЛИМУ

З корейської амбасади в Вашинґтоні поїде килим із 48 леопардових шкір, вартости 100,000 долярів, назад на свою батьківщину, до Кореї, після того, як він пролежав один рік у мішку в пані Ґаґ В. Гільтнер у Пуебло в Колорада, ЗДА. Його історія подібна до казок про килими в арабських казках. Американський сержант купив цей килим у вуличній буді в Сеулі за 61 доляр. Сержант Гільтнер любується в збиранні старих речей ще від свого дитинства. Він запакував килим у мішок і наліпив на нього за 39 долярів і 20 центів літунських марок та вислав його своїй матері. Килим був великий 18 на 8 стіп, а світлиця сержантової матери тільки 12 на 14 стіп і тому килим помандрував знову до мішка, але вже разом з протимольовими м'ячиками.

Та тимчасом пішла по світі вістка, що до ЗДА хтось вислав „національний скарб" корейців. Зачали працювати політики і дипломати і віднайшли килим у стейті Клорадо. Мати сержанта домагалася звороту ціни і поштової літунської оплати та винагороди за опіку над килимом. Корейська амбасада заплатила пані Гільтнер 250 долярів, за який їй давали вже купці 15,000 долярів, — і килим помандрує назад до королівського палацу в Сеулі. Мабуть, і килим тішиться з такого закінчення його пригоди, бо його очищують від того запаху, якого він набрався від м'ячиків, що мали його берегти від молів. Одним словом „щасливе американське закінчення" цієї історії.

Перфумування свиней не помагає

Сікокус, у стейті Ню Джерзі. — Ця місцевість, що лежить близько ріки Гудсону напроти Ню Йорку, віддавна славиться плеканням свиней на заріз відпадками нюйорських ресторанів. Тому, що сопух свиней псує повітря в цій околиці і розносить неприємну славу на захід, бо через неї переїздять автобуси, що виїхали з Ню Йорку тунелем Линколна, власники свинячих фарм рішили перфумувати своїх свиней і їхні хліви запашним жасмином. Майже дві години працювали експерти над „відсмороджуванням" місцевости, в якій перебуває 3,000 свиней у приявності численних репортерів і, як здавалося, вийшли переможно у своїх змаганнях. Та як тільки експерти від'їхали, фармері ствердили, що „свиня свинею", бо її дальше чути. Місцева рада здоров'я не хоче признати себе переможеною і буде робити дальші спроби прочищення повітря.

Часопис „Свобода" повинен знаходитися в кожній українській хаті!

✝

В суботу 23. VIII. б.р. о год. 9-тій ранку в Церкві Св. Юрія в Ню Йорку, відправиться ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ за спокій душі мойого батька САРАБА Михайла, померлого в наслідок польської пацифікації в 1931 р. і братів: САРАБА Василя, загинувшого в „Єжовські часи" в Україні; САРАБА Івана, загинувшого в концтаборі на Сибіру в 1943 р.

Про це сповіщає Приятелів та знайомих

ГРИГОР САРАБ.

ПОДЯКА

Всевишньому Богови подобалось покликати до себе нашого найдорожчого Мужа, Батька і Діда бл. п. ІВАНА ПАЛЬКОВСКОГО. Всім Рідним, Приятелям, Членам Від. 325 УНСоюзу, дуже дякуємо, що ділились нашим смутком. Дякуємо чесному отцеви Андрушкові за його добре серце, що також ділився нашим горем, та відправив Службу Божу, Парастас, Панахиду і похоронні обряди.

Жена Марія, син Омелян, жена його Анна, внук Роберт, дочка Дорота Пальковскі.

ТАРЗАН, ч. 2900. Тайна збеп теження.

В одній хвилині вершок стіни заклекотів від юрби вояків, що верещали. Багато вартівників рванулись і прилучились до бійки.

Повільно, галас бійки завмер. Коли юрба розділилась, то виявилось, що таємничо зникли О'Рорке і М'Люкаг.